

מספר פנימי:

כנסת ישראל

יוזמות: חברי הכנסת

//פ

הצעת חוק לתיקון פקודת הראיות (חיסיון עיתונאי), התשפ"ה-2025

הוספת סעיף 51א	עדות עיתונאי
	<p>בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹ אחרי סעיף 51 יבוא:</p> <p>51א. (א) עיתונאי אינו חייב למסור ראייה על מידע או דבר שהגיע אליו תוך עבודתו והוא מן הדברים שלפי טיבם נמסרים לעיתונאי בדרך כלל מתוך אמון שישמרם בסוד וכן ראייה על זהות האדם שמסר את הדבר או המידע אלא אם כן ויתר האדם על החיסיון או שמצא בית המשפט כי יש לגלות את הראייה בהתאם להוראות סעיף קטן (ב).</p> <p>(ב) בית המשפט רשאי להורות על גילוי ראייה, כאמור בסעיף קטן (א), אם מצא שנתקיימו כל אלה:</p> <p>(1) הגילוי נדרש לעניין שאלה העומדת לדיון;</p> <p>(2) הגילוי חיוני לצורך מניעת פשע, לשם עשיית צדק בנוגע לפשע או כדי למנוע עיוות דין חמור בהליכי משפט;</p> <p>(3) אין ולא ניתן לגלות במאמץ סביר ראיות מספיקות אחרות;</p> <p>(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עיתונאי.</p> <p>(ד) בסעיף זה, 'עיתונאי' – עיתונאי או עובד מקצועות התקשורת הנושא תעודה של לשכת העיתונות הממשלתית, או של איגוד עיתונאים הפועל בישראל.</p>

דברי הסבר

הצעת חוק זו נוסחה מטעם מכון זולת – לשוויון ולזכויות אדם.

הצעת החוק מבקשת למנוע את קריסת חופש העיתונות תחת לחצי חקירה ואכיפה, תוך שמירה על האפשרות החריגה

¹ פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971.

להסיר חיסיון כאשר שהאינטרס הציבורי מצדיק זאת בצורה ברורה. המטרה היא לאפשר לעיתונאים למלא את תפקידם החשוב מבלי לחשוש להפוך לכלי בידי רשויות החקירה או המשפט. לכן, מוצע לעגן בחקיקה את החיסיון העיתונאי, שהוא תנאי הכרחי לקיומה של תקשורת חופשית ומתפקדת בדמוקרטיה.

עיתונאים נדרשים לא אחת להבטיח חיסיון מלא למקורותיהם, על מנת שיוכלו לקבל ולפרסם מידע חשוב, בין אם מדובר בפרשיות שחיתות, ליקויים בהתנהלות שלטונית, או עוולות חברתיות. ללא החיסיון, מקורות יחששו לפנות לעיתונאים, והציבור יפסיד את אחת מהדרכים המרכזיות לחשיפת האמת. המקרים האחרונים, בהם עיתונאים זומנו לחקירה בפרשת "קטאר-גייט", ממחישים את הסכנה שבכך, ואת הצורך הדחוף בעיגון ההגנה בחוק.

למרות המלצות שהועלו כבר לפני כשלושים שנה – ובראשן המלצות ועדת מעוז (1993), החיסיון בישראל עדיין אינו מוסדר בחקיקה מפורשת, אלא מעוגן בפסיקה בלבד. בהצעה זו מאומצות עיקרי המלצות ועדת מעוז, תוך יצירתו של הסדר המאזן בין הצורך לשמירה על החיסיון ככלל, לבין הצורך להסירו במקרים חריגים בלבד – כשיש אינטרס ציבורי מובהק, כשהמידע חיוני ביותר, וכשאינן דרך אחרת להשיגו.²

סעיף 51(א) להצעה מעגן את החיסיון הבסיסי, וקובע כי עיתונאי לא חייב למסור ראייה (כלומר, מידע, מסמך, הקלטה או זהות מקור) שהגיע אליו במסגרת עבודתו. בהמשך הסעיף מפרט כי קיימות שתי אפשרויות להסרת החיסיון: אם המקור עצמו מוותר על החיסיון, או אם בית המשפט מורה על כך בהתקיימותם של התנאים המפורטים סעיף 51(ב). מטרת הסעיף היא להגן על עיתונאים ממצבים שבהם הם נדרשים לחשוף מידע רגיש או את מקורותיהם – גם בחקירה וגם בבית משפט – על מנת שניתן יהיה להבטיח את המשך תפקוד העיתונאות החופשית.

סעיף 51(ב) קובע באילו מקרים חריגים ניתן להסיר את החיסיון, כאשר נדרשת התקיימותם של כל התנאים יחד: ראשית, נדרשת רלוונטיות. כלומר, שהמידע נוגע לשאלה שעומדת לדיון. שנית, נדרשת חיוניות. כלומר, שהמידע חיוני למניעת פשע, לעשיית צדק, או למניעת עיוות דין חמור. שלישית, נדרשת בלעדיות. כלומר, אין ולא ניתן להשיג את המידע הזה בדרך אחרת באמצעות מאמץ סביר. מטרת הסעיף היא לאזן בין זכות הציבור לדעת וחופש העיתונות, לבין הצורך של מערכות אכיפת החוק להגיע לחקר האמת.

סעיף 51(ג) קובע כי החיסיון נשמר גם לאחר סיום תפקידו של העיתונאי, כאשר מטרת הסעיף היא להבטיח שמקורות ימשיכו לסמוך על עיתונאים גם בעתיד, בלי לחשוש ששמן יחשף אם העיתונאי יעזוב את התחום.

² איילת ברק-מדינה, [הסדרת החיסיון העיתונאי בחקיקה](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת (21.5.2003).